

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3011/2021. (I. 14.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Szegedi Törvényszék Büntetés-végrehajtási Csoportja 15.Bv.77/2018/36. számú végzése és a Szegedi Törvényszék 4.Bpkf.1060/2019/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó jogi képviselője (dr. Fahidi Gergely ügyvéd) útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján kezdeményezte az Alkotmánybíróság eljárását.
- [2] 1.1. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügy a következőképpen foglalható össze: a korábban fogvatartott indítványozó védője útján alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények miatt 2017. június 26. napján kártalanítási kérelmet nyújtott be a Szegedi Fegyház és Börtönnél, 2013. július 23-tól – az utóbb több alkalommal módosított kérelme alapján – a szabadulásának napjáig, azaz 2019. január 13. napjáig tartó időszak tekintetében. Kérelmében többek között hivatkozott a jogszabályban előírt élettér hiányára, valamint az ehhez esetlegesen kapcsolódó más, kínzás, kegyetlen, embertelen vagy megalázó bánásmód tilalmába ütköző elhelyezési körülményekre.
- [3] Az indítványozó jogi képviselőjén keresztül korábban az Emberi Jogok Európai Bíróságánál (a továbbiakban: EJB) is nyújtott be kérelmet, amelyet 2015. június 16. nyilvántartásba vettek.
- [4] 1.2. A Szegedi Törvényszék Büntetés-végrehajtási Csoportja 2011. február 28. napjától – 2017. június 26. napjáig szabadságvesztésben töltött időszakból 200 napra 260 000 forint kártalanítást állapított meg az indítványozó részére, ezt meghaladóan a kártalanítási igényt egyéb törvényes útra utasította. A bíróság kitért indokolásában arra, hogy a következetes bírói gyakorlat alapján az utólag kiterjesztett kérelmet a bíróság nem veszi figyelembe az eredeti kérelem vizsgálata során. Erre tekintettel a büntetések, az intézkedések, egyes kényszerintézkedések és a szabálysértési elzárás végrehajtásáról szóló 2013. évi CCXL. törvény (a továbbiakban: Bv. tv.) 436. § (10) bekezdés b) pontjában foglaltak alapján benyújtott kérelmet 2011. február 28. napja és 2017. június 26. napja (a kérelem keltének időpontja) közötti időszak tekintetében vizsgálta. Ezen felül megjegyezte azt is a bíróság, hogy az elítélt több alkalommal, összesen 143 napot töltött a Büntetés-végrehajtási Központi Kórházban. Ezzel kapcsolatosan kifejtette, hogy a mindenkor hatályos jogszabályi rendelkezések kizárólag a zárkákra, illetve lakóhelyiségekre írnak elő kötelező egy főre jutó négyzetméter arányt, ennél fogva a kórteremben történő elhelyezés nem alapozza meg a Bv. tv. 10/A. § (1) bekezdése szerinti kártalanítást.
- [5] A Szegedi Törvényszék Büntetés-végrehajtási Csoportja vizsgálta azt is, hogy a fogvatartottal szemben fennálló polgári jogi igények mikor emelkedtek jogerőre és ennek során arra a megállapításra jutott, hogy azok érvényesíthetőségének elévülés folytán nincs helye.
- [6] 1.3. Az indítványozó és védője fellebbezéssel élt, amelyben kifejtették, hogy álláspontjuk alapján a kórteremben töltött fogvatartás idejére az általánosan szigorúbb szabályok vonatkoznak. Erre tekintettel kérték a kérelmezett alapvető jogokat sértő elhelyezési körülményekkel érintett teljes időszak érdemi elbírálását. Az ügyészség szintén fellebbezett a döntés ellen és kérte a kérelemben megjelölt teljes időszak alapján 625 nap tekintetében történő vizsgálatot, valamint egy sértett magánfél számára megítélt kártérítés összegének figyelembevételét és annak levonását a megítélt kártalanítás összegéből.
- [7] A másodfokon eljáró Szegedi Törvényszék a fellebbezéseket részben alaposnak találta, ezért az elsőfokú döntést megváltoztatta. A fogvatartott kérelmét 2011. február 28. napjától 2019. január 13. napjáig vizsgálta és ezen időszakból 625 nap tekintetében 812 500 forint kártalanítást állapított meg, valamint az ügyészség fellebbezé-

sében megjelölt sértett magánfél részére megállapított és meg nem térített kártérítési összeg levonását rendelte el a kártalanításból. Megjegyezte a másodfokú bíróság, hogy az elsőfokú végzés tévedett azzal kapcsolatban, hogy a követelés elévült, ugyanis az alapítételek jogerőre emelkedésének időpontjában hatályban volt, a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: régi Ptk.) 360. § (4) bekezdése alapján okozott kár a szándékos bűncselekmény elévülési ideje vonatkozik, amennyiben azt oly módon követték el, ahogy ebben az esetben is történt. Az elítélt terhére rótt legsúlyosabb bűncselekmény elévülési ideje 8 év, amely a kártérítésre is irányadó és ez az idő a jogerős ítélet meghozatala óta (2014. március 4.) még nem telt le. Egyebekben a bíróság helybenhagyta az elsőfokú döntést. Az indokolásában kifejtésre került még, hogy a jogi képviselő által kifejezetten a bíróság felhívására módosított záró időpontot figyelembe kell venni a kérelem elbírálása során. Ezen felül megerősítette és hangsúlyozta a Szegedi Törvényszék az elsőfokú végzés azon megállapítását, miszerint a Büntetés-végrehajtás Központi Kórházában töltött időt nem lehet számításba venni a figyelembe vett napok számánál.

- [8] 2. Az indítványozó ezt követően alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz, amelyben a Szegedi Törvényszék Büntetés-végrehajtási Csoportja 15.Bv.77/2018/36. számú végzése, valamint a Szegedi Törvényszék mint másodfokú bíróság 4.Bpkf.1060/2019/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte, mert véleménye szerint sértik az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdését, E) cikk (1) bekezdését, I. cikkét, II. cikkét és a III. cikk (1) bekezdését.
- [9] 2.1. Alkotmányjogi panaszában és annak kiegészítésében az indítványozó kifejtette, hogy a büntetések, az intézkedések, egyes kényszerintézkedések és a szabálysértési elzárás végrehajtásáról szóló 2013. évi CCXL. törvény és ehhez kapcsolódóan más törvények módosításáról szóló 2016. évi CX. törvény által bevezetett ideiglenes rendelkezések értelmezése során az eljáró bíróságok figyelmen kívül hagyták a törvény és a jogalkotó célját, ezáltal nincs összhang az Alaptörvény és a támadott végzések között. Az indítványozó szerint ezen rendelkezéseknek az Alaptörvény III. cikk (1) bekezdésében, valamint az Emberi Jogok Európai Egyezményének 3. cikkében foglalt kínzás és embertelen bánásmód megsértését kellene kompenzálnia, a bíróságok téves jogértelmezése folytán viszont nem jut érvényre a jogalkotó akarata, a Bv. tv. preambulumban foglalt alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények miatti kártalanítás intézménye.
- [10] Az indítványozó kifogásolta, hogy utólagosan kialakult és a jogértelmezéssel szembemenő joggyakorlat miatt sok kártalanítási kérelmet elutasítanak, amely veszélyezteti az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésében foglalt jogbiztonság követelményét.
- [11] Az indítványozó álláspontja szerint a rabkórházi elhelyezés is fogvatartásnak minősül és az ilyen esetben történő alapvető jogokat sértő elhelyezés esetén jár a kártalanítás, ugyanúgy mintha az elítélt zárkában töltötte volna büntetését. Ezzel kapcsolatosan utal arra, hogy véleménye szerint ez esetben az általánosnál szigorúbb – a nemzeti kórházszabvány által előírt 6 m²/fő – szabályok vonatkoznak az előírt egy főre jutó négyzetméter minimumára. Hozzáteszi, az egészségügyi szolgáltatást nyújtó egyes intézmények szakmai minimumfeltételeiről szóló 21/1998. (VI. 3.) NM rendeletet kellett volna alkalmazni, amelynek értelmében ágyanként 6, kórtermenként 12 m² minimális mozgástér az előírt törvényi feltétel az ilyen jellegű elhelyezés esetében. Álláspontjának alátámasztásául hivatkozott a Szegedi Törvényszék korábbi végzésében foglaltakra.
- [12] Kifogásolta még az indítványozó, hogy a másodfokú bíróság által a sértett magánfél részére történő polgári jogi igény megítélése és annak a kártalanításból történő levonása – álláspontja alapján – téves és jogellenes volt, ezáltal az egyértelműen sérti a jogbiztonság alkotmányos követelményét. Kifejtette, hogy a Bv. tv. 70/B. § (5) bekezdés c) pontja alapján abban a büntetés-végrehajtási bíró fennálló polgári jogi igény, illetve a bűncselekménnyel okozott kártérítés vagy sérelemdíj kifizetéséről abban az esetben rendelkezik a jogosult javára, ha az elítélt vagy a védője erre vonatkozó védekezését vizsgálva a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) alapján az általános elévülési idő még nem telt le. Az általános elévülés 5 év, amely az indítványozó álláspontja alapján a jogerős ítélet meghozatala óta eltelt.
- [13] 3. Az Alkotmánybíróság mindenekelőtt azt vizsgálta, hogy az alkotmányjogi panasz megfelel-e az Abtv.-ben foglalt, a panaszok befogadhatóságára vonatkozó kritériumoknak. Az Abtv. 56. § (1) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság az ügyrendjében meghatározottak szerinti tanácsban eljárva dönt az alkotmányjogi panasz befogadásáról. A (2) bekezdés alapján a tanács mérlegelési jogkörében vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt tartalmi feltételeit, ezek között a 26–27. § szerinti érintettséget,

- az Alaptörvényben biztosított jogok sérelmét, valamint a 29–31. § szerinti feltételeket. A (3) bekezdés úgy rendelkezik, hogy a befogadás visszautasítása esetén a tanács rövidített indokolással ellátott végzést hoz, amelyben megjelöli a visszautasítás indokát.
- [14] Az Alkotmánybíróság vizsgálata eredményeként megállapította, hogy a határidőben érkezett alkotmányjogi panasz a befogadhatóság követelményeinek az alábbiak szerint nem tesz eleget.
- [15] Az Abtv. 52. § (1) bekezdése alapján az indítványnak határozott kérelmet kell tartalmaznia, az 52. § (1b) bekezdés *b)*, *d)* és *e)* pontjai alapján a kérelem akkor határozott, ha az indítványozó megjelöli az Alaptörvény megsértett rendelkezéseit; az Alaptörvényben biztosított joga sérelmének lényegét; valamint ha indokolást ad elő arra nézve, hogy a támadott bírósági döntés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezésével.
- [16] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a támadott bírósági döntések alaptörvény-ellenességét állító panasz a határozott kérelem fent megjelölt követelményeinek nem felel meg: az indítványozó nem jelölte meg konkrétan, hogy a büntetés-végrehajtási kórházban történő elhelyezés, valamint a vele szemben fennálló polgári jogi követeléssel kapcsolatos panaszát az Alaptörvény mely rendelkezésével tartja ellentétesnek. Az indítványozó ugyan hivatkozott az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezéseire, valamint felsorolta a véleménye szerint a bíróságok által alaptörvény-ellenesen alkalmazott Bv. tv.-ben foglalt jogszabályi rendelkezéseket, azonban ezeket nem kapcsolta össze; az egyes Alaptörvényi rendelkezések tekintetében nem adott elő alkotmányjogilag értékelhető indokolást, illetőleg az ezekkel összefüggésben nem fejtette ki Alaptörvényben biztosított joga sérelmének lényegét. Az Alkotmánybíróságnak nem feladata, hogy az indítványozó által felsorolt érveket, jogszabályhelyeket és alaptörvényi rendelkezéseket „összefárosítsa”, és ily módon következtesse ki az előadottakból azt, hogy az indítványozó mely alaptörvényi rendelkezés sérelmét milyen indokokra alapítva állítja. A támadott rendelkezésekhez nem kapcsolódó, csak általánosságban előadott érvek alapján az alkotmányjogi panasz érdemben nem vizsgálható.
- [17] Az Alkotmánybíróság megjegyzi: az alkotmányjogi panasz benyújtásának törvényi feltétele, hogy az indítványozó valamely Alaptörvényben biztosított joga sérelmére hivatkozzon [Abtv. 27. § (1) bekezdés *a)* pont, 52. § (1b) bekezdés *b)* pont]. Az indítványban szereplő, az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésében biztosított és hivatkozott jogállamiság követelménye, valamint az E) cikk (1) bekezdésében foglalt jogbiztonság alkotmányos követelménye nem minősül az indítványozó Alaptörvényben biztosított és védett alapjogának, így e rendelkezésre alkotmányjogi panasz egyébként sem alapítható.
- [18] 4. Mindezekre figyelemmel az Alkotmánybíróság az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *h)* pontja alapján, figyelemmel az Abtv. 56. § (2) és (3) bekezdésére is, az alkotmányjogi panaszt visszautasította.

Budapest, 2020. december 15.

Dr. Handó Tünde s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Handó Tünde s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Pokol Béla
alkotmánybíró helyett

Dr. Handó Tünde s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Schanda Balázs
alkotmánybíró helyett

Dr. Handó Tünde s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Szalay Péter
alkotmánybíró helyett

Dr. Handó Tünde s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Szívós Mária
előadó alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1536/2019.

• • •